בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון **תקי"ז**

פרשת **שלח**
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 073-388-6654, בארה"ב: 605-477-4445

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **שלח**, פרשה שהיא מאד יסודית ובסיסית בקדושת עם־ישראל, זו פרשה של **התגלות קדושת ארץ ישראל**, ומי גילה לנו יותר מרבינו את קדושת ארץ ישראל?... כל הליקטי־מוהר"ן הקדוש מלא עם שבח ארץ ישראל, ופנימיות קדושת ארץ ישראל, ומה אפשר לזכות על־ידי ארץ ישראל...

כן מבואר בהרבה תורות בליקוטי־מוהר"ן - מתחילתו לסופו, והראשונה שבהן היא **תורה ז'** בחלק א', שם רבינו מסביר את ענין ירושת ארץ ישראל על־ידי ההבטחה שקיבל אברהם אבינו על ירושת ארץ ישראל, שהיא מקום התפילה, מקום האמונה, מקום של ניסים, ועליה כתיב (תהלים לז, ג) **"שְׁכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה"** - המקום שאפשר לאדם לזכות לאמונה קדושה וטהורה זה בארץ־ישראל!

ואכן, קצת קשה להסביר זאת לבן־אדם שנולד בארץ ישראל, וגר בארץ ישראל, ואצלו זה דבר פשוט - 'אני בארץ ישראל'... אבל אשרי האדם שמתבונן מעט איזו מתנה טובה נתן הקב"ה לעם־ישראל, וזוכה 'למעשה' לגור בארץ ישראל, ולהיות בארץ ישראל, ואפילו ללכת ד' אמות בארץ ישראל! רבינו ז"ל מסר נפשו ומסר את הכל כדי ללכת ד' אמות בארץ ישראל![א]

א. מדוע רבינו חזר אח"כ לחוץ־לארץ - זה מסודות הבריאה, מסודות היודע תעלומות, את זה איננו יודעים... גם

וכן **תורה קנ"ה** היא אחת מהתורות המיוחדות העוסקת בקדושת ארץ ישראל, ושם רבינו מדבר על אריכת־אפיים שזוכים בארץ ישראל - שאדם זוכה לעקור מעצמו את מדת הכעס והקפידות ולקנות ארך־אפיים, וזו היתה התלהבותו של משה רבינו לארץ ישראל, **וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים** (סַנְהֶדְרִין קי"א): **"וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ" - 'מַה רָאָה? אֶרֶךְ אַפַּיִם רָאָה', כִּי מֻחֲמֶת שֶׁרָאָה בְּחִינַת אֶרֶךְ־אַפַּיִם שֶׁהוּא תָּלוּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עַל־כֵּן "וַיִּקֹּד אַרְצָה", שֶׁהָיָה לִבּוֹ בּוֹעֵר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לִזְכּוֹת לְאֶרֶךְ אַפַּיִם**; ורבינו מביא שם שיטה נוספת בגמרא - **'מה ראה? אמת ראה'**; ואומר רבינו ששניהם ענין אחד, עיין־שם.

והכלל, שמשה רבינו השתוקק מאד לארץ ישראל כי ראה שבה זוכין למידת של ארך־אפיים - **אין מדה יותר יקרה מזה שאדם זוכה לאריכות־אפיים!** רבינו אמר (שבחי־הר"ן) שלפני שהיה בארץ ישראל הוא היה כעסן (אנחנו מבינים מה הכוונה 'כעסן'?... אבל כך אמר רבינו), וכשהגיע לד' אמות בארץ ישראל הוא זכה לכזה 'ארך־אפיים' עד שאפילו אם היו עושים לו כל הרעות שבעולם - כל המתנגדים והליצנים וכו' - זה לא הזיז אותו במאומה! כל זה כשהלך רק ד' אמות בארץ ישראל...

וזה מה שמבואר שם, בתורה קנ"ה, ורבינו מוסיף לומר שם, שזה מה שאנחנו מתפללים בכל יום בבוקר לפני "אמונת היחוד" - קריאת־שמע: **'וְשָׁבַר עֹל הַגּוֹיִם מֵעַל צַוָּארֵנוּ וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ"** - 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תָּבִיא אוֹתָנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ!'...

והנה אדם יכול לשאול: 'הלא אני גר בארץ ישראל, ומה זה שאני מבקש **'וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ'**?!'... ואכן זו שאלה שיכולים לשאול בעוד הרבה מקומות שמבקשים על העניין הזה, וכמו בתפילת מוסף (וכן בתיקון־חצות כל לילה): **'שֶׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ'**; אך העניין הוא, שאנחנו מבקשים מהקב"ה שנזכה לילך **"קוממיות"** לארצנו, וכן נזכה לעלות **"בשמחה"** לארצנו, דהיינו שנזכה להרגיש את השמחה והקוממיות שבתוך ארץ ישראל!

כי בוודאי זה קל מאד ללכת ולהסתובב בארץ ישראל... אך אין זה אומר שאדם זוכה ל"קדושת ארץ ישראל", **ואדרבה, אם אדם נמצא בתוך ארץ ישראל בלי התורה הקדושה ובלי אמונה - זה הרבה יותר גרוע להיות בארץ ישראל...** והעניין הזה מובא בדברי הרמב"ן הקדוש בסוף

משה רבינו נשאר בחוץ־לארץ, וקבור שם. ב'ביאור־הליקוטים' על תורה קנ"ה, ר' אברהם ב"ר נחמן ז"ל מאיר את העניין הזה וכותב שם: **'שָׁבָל אֲשֶׁר יָצָא מִשֶּׁה לֹא הָיְתָה זוֹלֶת עַל דַּעַת לַחֲזֹר וְלָבֹא לְשָׁם עִם כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְכֻרָחִים לְכָל זֶה, וְלֹא לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּחוּץ לָאָרֶץ בִּתְמִידוּת'**. וּמְסַיֵּם שָׁם בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: **'וּבְחַיֵּי מוֹהַרַ"ן בְּסִפּוּר נְסִיעָתוֹ לְנָאווֹרִיטְשׁ, שֶׁלִּפְנֵי שָׁעָה לָבַד הוּא רוֹצֶה בְּבֶרֶסְלֶב וּשְׁאָר מְקוֹמוֹת, אֲבָל מְקוֹמוֹ הָאֲמִתִּי וְהַנִּצְחִי הוּא בְּאַרְצוֹ וְעִירוֹ לָבַד וְכוּ' וְכוּ'**.

פרשת אחרי על הפסוק (ויקרא יח, כח) "וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ אֶתְכֶם בְּטַמַּאֲכֶם אֹתָהּ" - אומר הרמב"ן: **אם אדם נמצא מחוץ לפלטין של מלך ולא שומר על ציווי המלך, אמנם זה פגם גדול, אך אין זה דומה לאדם שנמצא בתוך הארמון וההיכל של המלך, ושם הוא מורד במלך - אחת דתו...** וזה סובב על ארץ ישראל - שהיא הפלטין של המלך, **ובתוך הארמון של המלך אינך שומר את התורה והמצוות? ארץ ישראל תקיא אותך!**

נשוב לדברי רבינו: קודם קריאת־שמע מבקשים **'וְתוֹלִיכֵנוּ מְהֵרָה קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ'** - קודם שמקבלים עלינו עול מלכות שמים והאמונה הקדושה, אנחנו מתפללים: 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תָּבִיא אוֹתָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!'...

ורבינו אומר דבר נפלא, שהוא בגדר רוח־הקודש פתוח: **'וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כִּסּוּפִין וְגַעֲגוּעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל'** - שזה בוודאי, שאדם צריך לבקש מהקב"ה שיזכה לכיסופים וגעגועים לארץ ישראל, וממשיך רבינו ואומר: **'וְגַם שֶׁיִּהְיֶה גַּעֲגוּעִים לְכָל הַצַּדִּיקִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל'** - כנראה רבינו הבין שיש צדיקים שאמנם הם צדיקים אמיתיים, אבל ארץ ישראל אכן חשובה בעיניהם אך לא רואים חשיבות כ"כ מיוחדת להגיע לארץ ישראל...

וזה היה בזמן רבינו, שהיה קשה אז מאד להגיע לארץ ישראל, ורבינו מסר נפשו להגיע לארץ ישראל, **וידוע שרבינו הגיע לארץ ישראל ופלש את הדרך לכל שאר בני ישראל! רבינו מסר נפשו במסירות נפש נוראה להגיע לארץ ישראל [כמובא כל הסיפור בשבחי־הר"ן - מבהיל על הרעיון!], ומאז נעשה 'דרך כבושה לרבים' להגיע לארץ ישראל!**

ואמנם כבר לפני־כן הגיעו קבוצה שלימה מתלמידי המגיד, וכן מתלמידי הגר"א, אבל רבינו פלש את הדרך שיזכו לכך כל 'עמך בית ישראל', ואכן מאז התחיל הישוב בארץ ישראל - בירושלים, בצפת, בחברון, **זה מאז שרבינו היה בארץ ישראל!**

והנה, כנראה שלא כל הצדיקים דיברו כ"כ מהעניין של ארץ ישראל, ועל־כן אומר רבינו שצריכים להתפלל שיהיה לכל הצדיקים געגועים לארץ ישראל... **כי זה חלק מהאמונה הקדושה!** ועל־כן אשרי הזוכה להגיע לארץ ישראל, ולגור בארץ ישראל!

ואת זה צריכים להבין: **הגמרא מלאה עם העניין שיש "טומאת האוויר של ארץ העמים"!** ואמנם זה פחד קצת לומר זאת, ובפרט אדם שהוא גר בחוץ־לארץ, אכן הוא צריך לדעת שהוא צריך למצוא את הקב"ה באיזה מקום שהוא רק נמצא, אבל יש ענין של "טומאת ארץ העמים" רח"ל, **וארץ ישראל זה 'אויר הנח והזך' - אויר קדוש!** חכמינו הקדושים אומרים (ב"ב קנח:): **"אוירא דארץ ישראל מחכים"**

- רק האוויר בעצמו! וזה, כמובן, אם אדם זוכה... כי־כן הוא בכל דבר - "זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים", ואם אדם לא משתמש עם זה כמו שצריך - זה הרבה יותר גרוע, וכדברי הרמב"ן הנ"ל: **אתה בארץ ישראל ולא מקיים תורה ומצוות רח"ל ועוד גרוע מזה?... אתה עושה ליצנות מכל הקדוש רחמנא ליצלן? זו הטומאה הכי גדולה רח"ל!** וצריכים לדעת את זה...

ולכן הניסיון מאד גדול דווקא פה בארץ ישראל, ואכן צעקו על זה הצדיקים הקדושים, ובעיקר בדורנו **רבינו יואל מסאטמאר זי"ע** - שביקר כמה פעמים בארץ ישראל [הוא היה בארץ ישראל אחר השואה במשך כשנה וחצי, ואח"כ סיבב הקב"ה שהוא הוצרך לצאת לחוץ־לארץ להציל את הישוב ולגייס כספים לישיבה ולאנשים וכו', ומן השמים התגלגל שנשאר שם], וכל ימיו היה לוחם מלחמת־הקודש, **ועל מה הוא לָחַם? נגד כל האפיקורסות והכפירות רח"ל, שצריכים להיזהר מזה מאד!** ודווקא בגלל ששורה בארץ ישראל קדושה כ"כ גבוהה - כן התגברות הטומאה יותר גדולה, ועל־דרך **"כל המקודש מחברו חרוב מחברו"**... וצריכים לדעת את זה!

ישנם שאינם מבינים, וטועים לחשוב שהיה להרה"ק מסאטמאר זי"ע איזו שנאה ח"ו לארץ ישראל... וכך היו מכפישים את שמו במשך שנים רבות בכל העיתונים בחוץ־לארץ **מדי יום** [ודווקא בשפת אידיש...] - שהוא מ'שונאי ציון' רחמנא ליצלן, ועשו נגדו 'כתבות' שונות רחמנא ליצלן, וכינו אותו בכינויים גרועים של 'אחאב עוכר ישראל' רח"ל, **בשעה שהצדיק הזה כ"כ אהב את ארץ ישראל, ואף היה ידוע כשהגיעו אליו יהודים מארץ ישראל לאסוף כספים ונדבות - הוא קירב אותם בכל מיני קירוב, ואפילו שהיו עם כיפה סרוגה... לא היה שום שאלה "מי הוא" האדם הזה - האם הוא מכור למדינה או לא... הוא לא הסתכל על זה כלל! אלא 'הוא צריך ישועה? הוא צריך לְחַתֵּן בן או בת? הוא נמצא באיזו מצוקה?' - הצדיק נתן לו שפע בנדבת־לב... ואת זה ראו אצלו הרבה, וישנם סיפורים רבים כאלה!** ואם־כן, זו טעות גדולה לחשוב שהיתה לו איזו שנאה וכו', **הרי כל הספר שלו 'ויואל משה' בנוי על זה, ויש סימן אחד** (סי' קלג) **שבו הוא מדבר מקדושת ארץ ישראל, ומעלת הזוכה לגור בה עם יראת שמים וכדי להתקרב להקב"ה - איזו מעלה זו וכו'**, ואכן הוא בנה 'קריה' הן בבני־ברק והן בירושלים, ומה שייך להגיד על הצדיק הזה את הטעות הנ"ל?...

נשוב לדברי רבינו: **אומר רבינו, שצריכים להתפלל שלכל הצדיקים יהיו געגועים לארץ ישראל**; ורבינו הקדוש בעצמו גילה לנו כ"כ הרבה תורות מקדושת ארץ ישראל, ומסר נפשו כדי להגיע לארץ ישראל, **רבינו הקדוש ממש הפקיר את הכל בשביל זה!** המוח שלו

כבר שם, וראשו ורובו כבר שם... **הוא הסתכל על שום דבר, והגיע לארץ ישראל, וזכה למה שזכה...**

ורבינו השיג כ"כ בארץ ישראל עד שאמר שהוא מתבייש עם התורות שאמר לפני שהגיע לארץ ישראל... [אכן אין הרבה, ויש כמה תורות קטנות, וכך אמר רבינו - שהוא מתבייש מהתורות שאמר לפני ארץ ישראל], כי כשאדם זוכה להגיע לארץ ישראל, הוא מגיע אל ה'אוויר הקדוש' - **'אוירא דארץ ישראל מחכים'** - ויש לו כבר מוח אחר לגמרי...

והכלל, אדם שגר בחוץ־לארץ - מה יכולים להגיד לו?... אבל לכל־הפחות שיהיו לו כיסופים, ויתפלל ויבקש ויבכה להקב"ה **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה! קָשֶׁה לִי!'...**

רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' יא)[ב]: מה מעכב את האדם עפ"י רוב מלהגיע לארץ ישראל? **הגאווה! זה לא מניח אותו לבוא לארץ ישראל!** וכמו שאכן נראה שהיה עם המרגלים, שזה מה שגרם להם להוציא דיבת הארץ רעה וכו', כי באמת לא קל בארץ ישראל... וכמו שמובא בתורה אחרת בליקוטי־מוהר"ן - ח"א סי' קפ"ז, שם אומר רבינו דבר קצת מפחיד: **'וְעַל־כֵּן הַיּוֹשְׁבִים שָׁם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם עַל הָרֹב יִסּוּרִין, מֵחֲמַת שֶׁמְּמַהֲרִין שָׁם לְשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ'**; כי רבינו שם, שמחמת גילוי ההשגחה שיש בארץ ישראל, הקב"ה משלם לאדם מדה כנגד מדה, ועל־ידי־זה זוכה לפשפש במעשיו ולעשות תשובה. בחוץ־לארץ הוא יכול להסתובב ולילך בשרירות לבו - בין אם עושה טוב ובין אם לא עושה טוב, אבל בארץ ישראל זה לא כך, אלא אם עשית משהו אתה כבר מקבל 'תזכורת' תיכף־ומיד... ואם יש לך שכל - אתה זוכה להתעורר בתשובה. ורבינו מלביש זאת בפסוק בפרשת השבוע שאמרו המרגלים: "הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ **אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא**" - אומר רבינו: **'אֹכֶלֶת' רָאשֵׁי־תֵּבוֹת** (תהלים סב, יג) **אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ.**

ישנן שלוש תורות בליקוטי־מוהר"ן שבהן רבינו מסביר את הפסוק הזה - **"אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ"**: האחת היא **תורה מ"ז** (ליקו"מ ח"א), שרבינו מסביר זאת בעניין יעקב אבינו - "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב", שעל־ידי קדושת ארץ ישראל זוכים לפרנסה וכו'. והשניה היא **תורה**

ב. כן איתא שם: 'ולא מטי לארעא' - הינו שעל ידי העוון הזה עדין לא חזרנו לארצנו, כי על ידי העוון הזה שהוא הגדלות על ידי זה עדין לא חזרנו לארצנו - הכל על ידי העוון הזה של הגדלות. וזהו: 'ולא משום דנפישי מיא' - הינו, לא תאמר שבשביל זה לא מטי לארעא, דהינו שאין יכולין להגיע ולשוב לארץ ישראל משום דנפישי מיא, מחמת שהעכו"ם הם רבים, אלא 'משום דרדיפי מיא' - שהם רודפים אחר הכבוד שהוא בחינת מים, בחינת "אל הכבוד הרעים, ה' על מים רבים" (תהלים כ"ט), על ידי זה אין יכולין להגיע ולחזור לארץ ישראל, הינו על ידי רדיפת הכבוד והגדלות, כי עיקר אריכת הגלות שאין יכולין לשוב לארצנו הוא רק מחמת עוון הגדלות ורדיפת הכבוד.

קכ"ט, שם אומר רבינו, שאם אדם יושב בארץ ישראל כדי לזכות לאמונה, הוא יזכה שארץ ישראל תאכל אותו, וכמו בהמה שרועה בשדה ואוכלת את העשבים אזי העשבים נהפכים למהותה של הבהמה, כן כשאדם זוכה לרעות אמונה בארץ ישראל, בבחינת "שְׂכָן אֶרֶץ וּרְעֵה אֱמוּנָה" - ארץ ישראל זו חתיכה של אמונה, ואתה יושב בארץ ישראל כדילזכות לאמונה, אזי מתקיים בך "אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ" - ארץ ישראל תאכל אותך, ותתהפך לחתיכה של ארץ ישראל!

מוסיף רבינו ואומר, שכן נעשה על־ידי התקרבות אל הצדיק; כשאדם בא אל הצדיק כדי שיהיה נאכל להצדיק - הצדיק יאכל אותו, ולא יקיא אותו... מה הכוונה? מסביר רבינו, שאם אדם אוכל מאכל לא בריא ולא טוב - הוא מקיא את זה רח"ל, וכן הוא לענייננו: **אם אתה בא לארץ ישראל ואינך שומר את התורה והמצוות - לא רק שארץ ישראל לא תאכל אותך, אלא אף תקיא אותך! וכן אצל הצדיק - אדם בא אל הצדיק, למה באת לצדיק?... על מה?... 'טיש יפה'... אולי בגלל שיש "שיריים טובים"... או לפעמים בגלל ששרים שם שירים יפים... הוא בא, הולך, סתם מסתובב... על מה באת?!... הצדיק רואה שככה אתה בא, אז כמו שבאת - כך תלך... אבל אדם שהוא בא עם אמת ורצון - הצדיק יאכל אותו!**

והתורה השלישית שרבינו מדבר מהפסוק הזה - היא **תורה קפ"ז** הנ"ל, שרבינו אומר: **'אֹכֶלֶת' רָאשֵׁי־תֵבוֹת אַ'תָּה תְּ'שַׁלֵּם לְ'אִישׁ כְּ'מַעֲשֵׂהוּ** - שבארץ ישראל משלמים לאדם בדיוק תיכף־ומיד על מעשיו.

זו רק דוגמא של שלושה מקומות שרבינו מדבר מקדושת ארץ ישראל, וזה חוץ מכל שאר המקומות בליקוטי־מוהר"ן שרבינו מדבר מקדושת ארץ ישראל... ומה זה אומר בשבילנו? ניקח לדוגמא את מצות תפילין[ג]: אדם צריך לעבוד כדי להרגיש טעם וחיות ואהבה ושמחה במצות תפילין! זה לא בא מעצמו - קנעשיתי בר־מצוה ב"ה, והלבשתי תפילין'... **צריכים לעבוד על זה שאדם יזכה להרגיש טעם בתפילין!** מה זה 'תפילין'? שאאדם זוכה להיות לבוש בכתר המלך, ובחותם של המלך! **אותו דבר לעניין ארץ ישראל - הרי זו מצוה!** אדם תוהה: 'יש לי מצוה?... הרי נולדתי כאן'... **וזה העניין של פרשת 'שלח' - פותחים לנו את העיניים להתבונן בקדושת ארץ ישראל!**

הנה אנחנו תחת ההשפעה של ימי סיון וקבלת התורה, ומהי התכלית

ג. אגב, מצות תפילין גם קשורה לארץ ישראל, וכמובא בדברי רבינו שתפילין זה דביקות, וזה ענין של 'נפתלי', וזהו (בראשית מט, כא) "נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי שָׁפָר" וכו'.

מאז שנסעו מהר־סיני? קראנו בפרשת שבוע שעבר, שהיו צריכים מיד להגיע לארץ ישראל - "וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה" וגו', והיו צריכים כבר להגיע לארץ ישראל, ואז היה התיקון השלם... אבל נגרם אז מה שנגרם - "וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים", והיה עיכוב... ועיקר העיכוב היה בפרשת השבוע, שהיו מוכנים כבר להגיע לארץ ישראל, אבל זה עצר מחמת כל ענין שילוח המרגלים.

והנה עלינו להבין איזה הסבר בעניין האמור - מה זה ארץ ישראל, וענין קדושתה.

והנה חכמינו הקדושים אומרים (ברכות ה.), שארץ ישראל היא אחד מהדברים שנקנים ביסורים; הקב"ה נתן מתנה לעם־ישראל, אבל זה כמו כל דבר חשוב שאדם רוצה לזכות אליו - **צריכים מסירות נפש על זה**... ולכן באמת היו מוכנים כבר לנסוע לארץ ישראל, וכבר התחילו לנסוע - "וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן", אבל אז התחילו הניסיונות של המתאוננים, וכל הסיפור שהיה, ואז היה פגם גדול - הם ביקשו בשר וּשְׁלָו וכו', והיה להם ניסיון, **והם היו צריכים להבין: אנחנו לא מסתכלים על שום דבר - הולכים לארץ ישראל!**

רש"י אומר, שהם התלוננו על כך שמתעכבים ולא נוסעים כבר לארץ ישראל, **אבל התעכבתם רק כמה ימים - על מה אתם מתלוננים?!** אם היה להם אם היה להם שֵׂכֶל הם היו מבינים שהעיכוב הזה הוא רק לזכך אותם ולקרב אותם - שיחזיקו מעמד וידעו שאם לא יהיה להם שום קושיות וספיקות, אלא יתחזקו באמונה פשוטה, יזכו להגיע לארץ ישראל שהיא שלימות האמונה, ואף שיש ניסיונות - מחזיקים מעמד, ואז בוודאי היו מגיעים מיד אח"כ לארץ ישראל, וכמו שאומר רש"י שם, שמיד אחר שלושה ימים היו נכנסים לארץ ישראל; וכל מה שעבר עליהם היה כדי להכין אותם - לראות שהם רוצים באמת, והם מאמינים בדברי משה רבינו. וזו לשון רש"י הקדוש[ד]: **"וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים רַע בְּאָזְנֵי ה'" - 'אָמְרוּ, אוֹי לָנוּ, כַּמָּה לָבַטְנוּ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁלֹּא נַחְנוּ מֵעְנּוּי הַדֶּרֶךְ'** - בהר־סיני היו כמעט שנה [פחות עשרה ימים - מר"ח סיון עד עשרים באייר לשנה הבאה], וקיבלו אז את התורה וכל המצוות והציווי על הקמת המשכן, ועכשיו התחילו לנסוע - "וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן", והיו מוכנים בתוך שלושה ימים להיכנס לארץ ישראל, והנה "וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאֹנְנִים" - הם אומרים **'אוֹי לָנוּ, כַּמָּה לָבַטְנוּ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁלֹּא נַחְנוּ מֵעְנּוּי הַדֶּרֶךְ'...** - כבר שלושה ימים אנחנו נוסעים ונוסעים... **אבל תתבוננו**

ד. צריכים ללמוד חומש ורש"י! זה פשוט!

לאן אתם מגיעים, אתם מגיעים עוד מעט לארץ ישראל! משה רבינו כבר הכין אתכם שעוד מעט יהיה "אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ"!

ומונח בזה גילוי אלקות - **"אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ"**, ואכן גם בפשטות - שהחלב יוצא מהעיזים ומתערבים יחד עם הדבש של התמרים, לא חסר שום דבר בארץ ישראל - **"לֹא תֶחְסַר כֹּל בָּהּ"** (דברים ח, ט)! וכן בפנימיות, מונח במילים אלו - **"זבת" "חלב" "ודבש"** - גילוי אלקות, כי הם סופי־תיבות **'שַׁבָּת'** - המרמז על קדושת שבת, שזו קדושת ארץ ישראל! והם ראשי־תיבות **'חֲזוּ'** - לשון של ראיה וחזון [כמו 'תְּרָאוּ' - 'תָּא חֲזֵי']. ומה האותיות האמצעיות שנשארו? **'בְּלְבַד'**! כלומר: מן המילים **"זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ"** יוצא צירוף **"חֲזוּ שַׁבָּת בְּלְבַד"**, דהיינו: **אתה תגיע לארץ ישראל, ותראה שארץ ישראל זו חתיכה של שבת־קודש! בארץ ישראל מאיר שבת־קודש!**

ידוע הסיפור על ה'באר־מים־חיים' [ויש אומרים שזה היה ה'בת־עין', ויש שמספרים זאת על שניהם], שהגיע מישהו לחוץ־לארץ וסיפר: **'רבי, בארץ ישראל, בפרט בשבת, האבנים מאירות כמו יהלומים'...** הצדיק שמע את זה, ארז את כל חפציו, והתחיל לנסוע לארץ ישראל... הוא היה כ"כ דבוק בקדושת שבת - בפרט ה'באר־מים־חיים', שכתב ספר שלם רק על קדושת שבת - 'סידורו של שבת', והיה דבוק בקדושתה [וכן ה'בת־עין' - וייתכן מאד שהסיפור היה אצל שניהם], ושמע שיש כזה אור בארץ ישראל בפרט בשבת - הוא מיד נסע! **אדם שזוכה לדעת מעט מקדושת ארץ ישראל - מאיר אצלו השבת! זה אור של השבת!**

נשוב לענייננו: עם־ישראל כבר שמעו במצרים על ארץ ישראל, ו'מצרים' זה לא סיפור כ"כ ישן... זה היה בסך־הכל שנה אחת לפני־כן; יצאו ממצרים בחודש ניסן, ועכשיו עשרים באייר של השנה האחרת - זה שנה וקצת... וכבר במצרים הם שמעו את פרשיות 'קדש' 'והיה כי יביאך' - "וְהָיָה כִּי יְבִיאֲךָ... אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ", וכן בפרשת בא הבטיח משה רבינו ביציאת מצרים את ד' הלשונות של גאולה - 'וְהוֹצֵאתִי' 'וְהִצַּלְתִּי', 'וְגָאַלְתִּי' 'וְלָקַחְתִּי' "וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ"... ומה קרה עכשיו? אומרים **'אוֹי לָנוּ, כַּמָּה לָבַטְנוּ בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁלֹּא נַחְנוּ מֵעִנּוּי הַדֶּרֶךְ'...**

ממשיך רש"י: **"וַיִּחַר אַפּוֹ" - 'אֲנִי הָיִיתִי מִתְכַּוֵּן לְטוֹבַתְכֶם, שֶׁתְּכָנְסוּ לָאָרֶץ מִיָּד'**; איך מסתדר הרש"י הזה עם הכתוב מקודם שהתעכבו שלושה ימים? אם התעכבו שלושה ימים, מהו **'אֲנִי הָיִיתִי מִתְכַּוֵּן לְטוֹבַתְכֶם, שֶׁתְּכָנְסוּ לָאָרֶץ "מִיָּד"'**? אך זהו העניין האמור: **וכי ברגע אחד מתחילים לנסוע וכבר בתוך 'שניה' אתה בתוך ארץ ישראל?...** הרי חכמינו הקדושים אומרים שזה אחד מדברים הנקנים ביסורים,

אז זה לא הולך כ"כ מהר... **אבל כמה כבר היה העיכוב? שלושה ימים... ואם הייתם מחזיקים מעמד ומתפללים 'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זֶה לֹא קַל לָנוּ, עוֹבֵר עָלֵינוּ מֵהַנְּסִיעָה הַזֹּאת' - הייתם נכנסים מיד, ועל זה אומר רש"י: 'אֲנִי הָיִיתִי מִתְפַּוֵּן לְטוֹבַתְכֶם, שֶׁתִּתְכַּנְסוּ לָאָרֶץ מְיֻדָּד'** - מה זה 'מְיֻדָּד'? בשלושה ימים האלו שאתם מתלוננים ורוצים בשר ודגים - "זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה"... **תחזיקו מעמד ותיכנסו מיד לארץ ישראל - מה זה 'מיד'? בלי דחיקת השעה!**

רבי נתן כותב בליקוטי־הלכות (הלכות גזלה), שאם מתבוננים בכל סיפורי התורה, בכל הצרות שסבלו, וכל בכל מה שאדם סובל, **הכל מחמת 'דחיקת השעה'!** בחור אומר: אני צריך שידוך **'עכשיו'**! אברך אומר: אני צריך פרנסה - **'עכשיו'**! ואם משהו לא הולך בדיוק כפי שרצה - הוא כבר סובל... **תתבונן לרגע: אתה כבר בן עשרים, שלושים, ארבעים, ומי פרנס אותך עד עכשיו?... הרי לא נפטרת מרעב ב"ה... אז עכשיו חסר לך מעט, אבל הקב"ה שעזר לך עד עכשיו - הוא ימשיך לעזור לך! הקב"ה לא עזב אותך ולא יעזוב אותך!** רק לפעמים מנסים את האדם... ומי שיש לו שכל הוא אומר: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמְּךָ! מַה שֶּׁהָיָה לִי זֶה מִמְּךָ! מַה שֶּׁלֹּא הָיָה לִי זֶה מִמְּךָ! וּמַה שֶּׁיִּהְיֶה לִי זֶה מִמְּךָ!'**... אדם שמחזיק מעמד, הוא רואה שהקב"ה פותח לו את שערי השמים ולא חסר לו כלום...

ומן השמים מנסים כל אחד בעניין שלו, ואי־אפשר לדמות אחד לשני, כל אחד יש לו את הניסיונות באופן ששייך אליו וכפי העניין שלו, אבל העיקר שאדם יֵדַע שהכל לטובתו, וכלשונו של רש"י: **'אֲנִי הָיִיתִי מִתְפַּוֵּן לְטוֹבַתְכֶם, שֶׁתִּתְכַּנְסוּ לָאָרֶץ מְיֻדָּד'**; וכאמור - **'מיד'** אין הכוונה **'ברגע הזה'**, ואת זה צריכין לדעת **בכל ענין** - בשלום־בית וכו', שבוודאי צריכים להשקיע בכל הדברים, וזה לא מגיע לבן־אדם סתם... **אבל אם אתה משקיע, ולא הולך בדיוק כפי שתיארת לעצמך - תחזיק מעמד! תבדוק - אולי אתה צריך באמת עוד להשקיע...** אדם שהולך בדרך זו - זה נקרא שהוא **"מצדיק עליו את הדין"**, אין לו תלונות!

וזו היתה טעותם - שהם התלוננו ואמרו מה היה הבעיה שם? של תלונות - "זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם אֵת הַקִּשְׁאִים וְאֶת הָאֲבַטִּחִים"... **הרי קיבלת 'מכות־רצח' במצרים, וזה מה שאתה זוכר - שהיו דגים בחינם?!... אכלת אבטיחים?! העבידו אותך מהבוקר עד הערב ובקושי נתנו לך משהו - אפילו קש היית צריך לחפש בעצמך... לא הביאו לך שום דבר!**

והסוד טמון בהמשך דבריהם: **"וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כֹּל בִּלְתִּי אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ"** - זו כל הבעיה: **'אֵין כֹּל'** - **'כֹּל'** זה הצדיק, וכשאדם לא זוכה להתקרב אל הצדיק,

ממילא **"נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה"** - הוא יבש... אם אין את הצדיק - הוא מתייבש! הוא חושב: 'אני מסתדר, לא צריך צדיק, אני בסדר'... **אתה מתייבש! אתה נעשה כמו הדין של 'לולב היבש' במסכת סוכה... אתה כמו 'ערבה יבשה'... ובאמת עפ"י רוב זה פסול - זה לא שווה כלום... מה תעשה עם הלולב היבש הזה? זה כבר נפרך בציפורן לא שווה כלום...**

ויש לרמוז במילת **"וְעַתָּה"** נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה - **'ועתה'** לשון תשובה, שאכן הם רוצים לעשות תשובה, אבל **"אֵין כֹּל"**...

ומהי העתה? מסיים הפסוק: **"בִּלְתִּי אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ"** - שתהא הסתכלותנו אל הַמָּן, דהיינו שאדם יחפש להתקרב להקב"ה, וכמבואר בדברי רבינו בליקו"מ ח"א סי' נ"ו - התורה של שבועות, שער הנ', ושם רבינו מדבר מהגילוי של הַמָּן; **אתה לא מקורב לצדיק, אתה יבש, אז מה העצה שלך? תפתח את העיניים שלך! מָ"ן זה שער הנ' - שער החמישים, תאמין שיש אפשרות! אתה בוודאי מיואש לגמרי, ואצלך זה אבוד לגמרי... אבל אם היה לך שֵׂכֶל היית יודע שהצדיק רוצה לקרב אותך!**

יש בני־אדם שאין להם את השכל הזה, וחושבים: 'הצדיק אמר לי משהו וריחק אותי'... **זו פשוט טיפשות! הצדיק רוצה לעזור לך ולקרב אותך - זה כל החיים שלו!** אך "כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים" - אדם שיש לו 'אגו', והוא חושב 'הצדיק לא בדיוק חייך לי, ולא קירב אותי'... **זה דמיון! אתה מדמיין שהצדיק לא רוצה לקרב אותך!** ואכן לפעמים אתה לא מבין 'שפה אחרת', אז צריך לתת לך על הראש... **ותבין שזה לא משחק! אם אתה לא משתנה, ואתה לא מוכן לשנות את המידות הרעות שלך - לך מאיפה שבאת! אתה מצער אנשים אחרים? זה בלתי־אפשרי שיהיה! אין דבר כזה!**

אבל מי שיש לו שכל, והוא רוצה לקבל, והוא מוכן לקבל - 'אני רוצה לקבל, אני יודע שאני צריך תיקון!' אזי: **"בִּלְתִּי אֶל הַמָּן עֵינֵינוּ"** - אני מבין שסוף־כל־סוף אם אסתכל ואביט אל הַמָּן ואגיע לזה - זו תהיה הישועה שלי!

אבל לא היתה להם סבלנות... אם היו מחזיקים מעמד באלו שלושת הימים, ולא היו מבקשים בשר וכו', היו כבר זוכים להיכנס לארץ ישראל... **אתה נכנס עוד מעט לארץ ישראל, ואמרו לך שזה מקום שאין כמוהו בעולם, עכשיו אתה צריך בשר ודגים ואבטיחים?!... לא תוכל להחזיק מעמד כמה ימים בלי זה?!...**

וזה היה הסיפור של פרשת שבוע שעבר; והנה בין־כך משה רבינו פעל בשבילם - "וַתִּשְׂקַע הָאֵשׁ", כי בערה אש רח"ל, והיה "קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה" - שקברו את העם המתאווים, אבל משה רבינו המתיק את זה, ו"מִקִּבְרוֹת הַתַּאֲוָה נָסְעוּ הָעָם חֲצֵרוֹת" - הם התחילו לנסוע ולהתקדם לארץ ישראל, ואז היה הסיפור

עם מרים ואהרן ומשה רבינו, שיוצא לנו מזה לימוד נורא כמה צריכים להיזהר בכבוד הצדיקים ולא לשאול שאלות!

מרים הנביאה היתה צדיקה, ובזכותה היה לעם־ישראל באר במדבר במשך כל הארבעים שנה, והיא זו שהצילה את משה רבינו מן היאור וְגִדְּלָה אותו, **מדברים פה ממרים הנביאה!** אבל היתה לה איזו שאלה, והיה מה שהיה...

רבינו אומר בספר־המידות (אות אמונה, סימן טו): **'כְּשֶׁנּוֹפֵל אֵיזֶה קֶשְׁיָא עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ'** - לפעמים עולות לאדם שאלות באמונה, מה עושים? אומר רבינו: **'אֲזַי תִּשְׁתּוֹק, וְעַל־יְדֵי הַשְׁתִּיקָה מַחְשְׁבוֹתֶיךָ בְּעַצְמָם יָשִׁיבוּ לְךָ תֵּרוּץ עַל קֶשְׁיוֹתֶיךָ'** - כי אם תשאל ותשאל, תיכנס בך שאלה יותר חזקה... לכן: **שתוק! אל תדבר מזה! ואז תראה שיהיה לך תירוץ...**

אך מה שקרה עם מרים - שהיתה איזו שאלה לגבי הנבואה, מה יהיה עם הנשים וכו', והתחילו לשאול מדוע משה רבינו התחתן ולמה התגרש וכו'; **אסור לאדם להיכנס לדברים האלו! ובפרט כשמגיע לעניין של צדיקים - אסור!** ואז הקב"ה עשה מזה דבר גדול וכו', **אבל מרים הנביאה נשארה אותה צדיקה!**

ישנה שיחה בחיי־מוהר"ן (סי' תנג), שהיא שיחה מאוימת ונוראה מאד - ממש מפחיד! וכך אומר רבינו באותה שיחה: **'כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם רוֹאִים אוֹתִי, רְצוֹנִי לוֹמַר שֶׁבְּוַדַּאי אַתֶּם מַחֲזִיקִים אוֹתִי לְצַדִּיק גָּמוּר, אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם הָיִיתִי עוֹבֵר חַס וְשָׁלוֹם עֲבֵרָה גְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, אַף־עַל־פִּי־כֵן לֹא הָיְתָה הָעֲבֵרָה מַשְׁלֶכֶת אוֹתִי כְּלָל, רַק הָיִיתִי אַחַר הָעֲבֵרָה אִישׁ כָּשֵׁר כְּמוֹ קֹדֶם, רַק אַחַר־כָּךְ הָיִיתִי עוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה** ("הָאט וויא אִיר זָעהט מִיךְ אִיךְ זָאל חַס וְשָׁלוֹם עוֹבֵר זַיין דִּיא גְּרֶעסְטֶע עֲבֵרָה, וָואלְט דָּאס מִיךְ נָאר נִיט אַרָאפּ גִיוָוארְפָן, אִיךְ וָואלְט נָאךְ דָעם גִיוָוען אַזוֹי אַיין עֶרְלִיכְער יוּד וְוִיא פְּרִיר, דָער נָאךְ וָואלְט אִיךְ תְּשׁוּבָה גִיטָאן")'.

איזה לימוד נורא זה בשבילנו! עפ"י רוב אם היה לאדם איזה כישלון - איזו נפילה וירידה, הוא מיד נופל בדעתו וחושב שהכל מָחוק, והוא לא שווה כלום, ולא צריכים אותו, והוא אפילו לא צריך את עצמו וכו'... **בשעה שרבינו אומר בפירוש: אסור שיהיה ככה! היה לך כישלון, מה צריכים לעשות? צריכים להמשיך ולהיות אותו צדיק שהיית עד עכשיו! תמשיך להיות צדיק!** אכן - תשובה בוודאי צריכים לעשות, אם אדם עשה איזה פגם - יש את כל ענייני התשובה, וצריכים ללמוד הלכות תשובה - חרטה, וידוי, עזיבת החטא, קבלה לעתיד וכו', יש את כל העסק של תשובה, **אבל לא שזה כבר מוחק את הכל וכבר לא שווה כלום וזהו...**

למה אנחנו מזכירים את זה? כי הנה מרים הנביאה אף שהיא עשתה את הדבר הזה, היא המשיכה להיות **"מרים הנביאה"** - אותה צדיקה ממש! ובשבילה רק **עכשיו** התחיל הארבעים

שנה... כי היו אז רק בשנה הראשונה ליציאת מצרים, ונשארו במדבר עוד שלושים ותשע שנים, והיה להם באר בזכותה של מרים, ונקראה כמו אחת מרועי ישראל - **'שְׁלֹשֶׁת הָרוֹעִים מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם'** (תענית ט.).

התורה הקדושה לקחה את הדבר הזה, ועשתה מזה מצוה בתורה (דברים כד, ט): **"זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בַּדָּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם"** - קיבלנו מצות־עשה שהיא אחת ממצוות־עשה של שמירת הלשון, שצריכים לזכור את מעשה מרים.

ובפשטות, מה הכוונה **'לזכור מעשה מרים'**? שזוכרים מה עשתה לא טוב, וקיבלה על זה עונש - כמו שמספרת התורה, שהיא קיבלה 'על המקום' את העונש. ולפי דברי רבינו בתורה קפ"ז הנ"ל שבארץ ישראל זוכים לקבל מיד 'מדה כנגד מדה' - **הרי מרים כבר היתה בקדושת ארץ ישראל, וזכתה שהתקיים בה "אַתָּה תְּשַׁלֵּם לְאִישׁ כְּמַעֲשֵׂהוּ" - מיד אחר שהיא דיברה קרא הקב"ה לשלושתם, ואח"כ למרים ולאהרן, ואמר להם: "וּמַדּוּעַ לֹא יְרֵאתֶם לְדַבֵּר בְּעַבְדִּי בְמֹשֶׁה" - איך אתם מדברים בעבדי משה מדוע התחתן והתגרש וכו'?...** ותיכף כשנגמרה השיחה - **"וְהֶעָנָן סָר מֵעַל הָאֹהֶל וְהִנֵּה מִרְיָם מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג"**, היא קיבלה את העונש 'על המקום'.

ותיכף התפלל משה רבינו: **"אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ"** - בוודאי משה רבינו מרחם, ובוודאי זכתה לרפואה, אבל ההלכה של מצורע שצריך שבעה ימים להיטהר, ולכן המתינו כל עם ישראל לכבודה של מרים ולא נסעו שבעה ימים, אפילו שהיו יכולים לנסוע ולהגיד לה שתשיג אותם... **לא! וכל זה כדי ללמד מה לומדים מהצדיקה הזאת - שהיא קיבלה את העונש, והחזיקה מעמד!**

וזה חלק ממצוות **"זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בַּדָּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם"** - תזכור את העניין הזה, שמצד אחד אכן מהי החומרה של דיבור לא טוב, ובפרט נגד צדיק, ובנוסף: איך שהיא החזיקה מעמד, ואח"כ המשכו במסעם...

ובזה הסתיימה הפרשה של שבוע שעבר, ועכשיו כבר מוכנים להיכנס לארץ ישראל, ונוסעים לארץ ישראל, וכבר ישנה ההבטחה על ירושת הארץ, אבל יש לפני־כן את העניין של המרגלים:

רש"י אומר בתחילת הפרשה: **'שְׁלַח לְךָ - לְדַעְתְּךָ, אֲנִי אֵינִי מְצַוֶּה לְךָ, אִם תִּרְצֶה שְׁלַח'**; לכאורה לא מובן, הלא משה רבינו מדקדק כחוט השערה בדברי הקב"ה, ואם הקב"ה אומר כן - אז כן, ואם לא - אז לא... אבל לפעמים יש דבר שמשה רבינו כן עושה מדעתו, וכמו קודם מתן־תורה: **'הוסיף משה יום אחד מדעתו'**; ורבינו אומר שבלי זה לא היו יכולים לקבל את התורה. וכן משה רבינו **שבר את הלוחות** מדעת עצמו, והקב"ה

אמר לו **'יישר כח ששברת'**. משה רבינו יודע שיש דברים כאלה... ומדוע גם כאן כתיב "שְׁלַח לְךָ" - **'לדעתך'**, בלי ציווי של הקב"ה? כי הבין משה רבינו, שאכן לפעמים הקב"ה לא מְצַוֶּה, אבל יש בזה תועלת, ומה היתה התועלת? **משה רבינו רצה לקחת כמה אנשים צדיקים - "רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה" - שייכנסו לארץ ישראל ויטעמו מה זה 'ארץ ישראל', איזה טעם יש לארץ ישראל!** בינתיים עד עתה אף־אחד לא היה שם, ורק שמעו על ארץ ישראל, ולכן אמר משה רבינו: 'אני רוצה לקחת כמה אנשים צדיקים, להכניס אותם לתוך ארץ ישראל, ויטעמו טעם של ארץ ישראל, והם יחזרו ויעוררו את כולם **לרוץ** לארץ ישראל... הם ילהיבו את כולם להיכנס לארץ ישראל'... זו היתה הכוונה בפשטות.

והקב"ה כבר מרמז את זה בתוך המילים "שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים" - **'לדעתך'**, כלומר: קח אנשים צדיקים שהם מקורבים אליך וזוכים **לדעתך** הקדושה, והם "רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל". ולא נשכח שביניהם היו **יהושע בן נון וכלב בן יפונה** - יהושע בן נון הוא התלמיד הנאמן של משה רבינו, וכן כלב בן יפונה - צדיקים גדולים, ולפי דברי רש"י גם שאר עשרת המרגלים היו בתחילה צדיקים, היו **"רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל"** - אנשים גדולים מאד [מיהושע וכלב אנחנו מבינים על השאר שהיו אנשים גדולים].

וזהו: **"שְׁלַח לְךָ" - 'לְדַעְתְּךָ'**; תשלח אנשים שילכו עם **הדעת** שלך, תלמידים שלך, וייכנסו לשם, ומה הציווי? **"וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן"** - ועל זה מובא בהרבה ספרי צדיקים (קדושת לוי, ועוד): **'וְיָתֻרוּ'** לשון של **תורה**, דהיינו שהם יגיעו לארץ ישראל ויראו מהי תורת ארץ ישראל, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (בראשית־רבה טז, ד): **"וּזְהַב הָאָרֶץ הַהִוא טוֹב" - מְלַמֵּד שֶׁאֵין תּוֹרָה כְּתוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא חָכְמָה כְּחָכְמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל**; התורה שלומדים בארץ ישראל אין כדוגמתה! זה משהו אחר לגמרי! אמנם 'קבלת התורה' היתה בחוץ־לארץ, אבל: **עכשיו תיקחו את התורה, ותכניסו את זה בארץ ישראל - זה ענין אחר לגמרי... שם מקבלים את התורה בשלימות!**

ועד־כדי־כך שמביא רש"י בספר דברים [וכן מוסבר שם בדברי הרמב"ן] על הפסוק (ירמיה לא, כ) **"הַצִּיבִי לָךְ צִיֻּנִים"**, שיש אומרים שמה שמקיימים את התורה והמצוות בחוץ־לארץ זה רק כדי לזכור איך לקיים אותם בארץ ישראל... אבל עיקר המקום הוא בארץ ישראל! **ובפרט שהרבה מצוות אי־אפשר לקיים בחוץ־לארץ בכלל... ולכן עיקר שלימות קיום המצוות הוא בארץ ישראל!**

זהו: **"וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן"** - ועל זה מובא בהרבה ספרי צדיקים: **'וְיָתֻרוּ'** לשון של **תורה**, שהם יביאו את גילוי התורה וגילוי האלקות שיש בארץ ישראל!

לא מזמן היה לנו חג השבועות, ובמילת **'וַיָּתֻרוּ'** יש אותיות **'רוּת'**, שמרמז על **תפילה**, וחכמינו הקדושים אומרים (ברכות ז:): **לָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ רוּת? עַל־שֵׁם שֶׁיָּצָא מִמֶּנָּה דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁרִוָּהוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת**; וזהו **'וַיָּתֻרוּ'** אותיות **'רוּת'**, שמרמז על **תורה ותפילה ביחד**! כי אם **'אין תורה כתורת ארץ ישראל'** אז **'אין תפילה כתפילת ארץ ישראל'**... וכמו שרבינו אומר בפירוש בתורה ז' הנ"ל: **ארץ ישראל היא מקום התפילה!** ארץ ישראל היא מקום של ניסים - מקום של גילוי אלקות!

זהו: **"וַיָּתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן"**. וכן יש פסוק בשיר השירים (ב, יב) "הַנִּצָּנִים נִרְאוּ בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל **'הַתּוֹר'** נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ" - שזה הכל שייך לפרשת השבוע - "עת הזמיר" וכו', אבל לענייננו: "וְקוֹל **'הַתּוֹר'** נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ" - **'התור'** אותיות **'תורה'**, דהיינו: **"וקול תורה נשמע בארצנו"**, וגם בו יש אותיות **'רות'**, שזה מה ש**"נשמע בארצנו"** - בארץ ישראל.

אז משה רבינו לוקח אנשים צדיקים - "רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל", וביניהם כָּלֵב בן יפונה ויהושע בן נון, כדי שילכו לארץ ישראל **"וְיָתֻרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל"** - מי שמסתכל בספר הקדוש 'זרע קודש' להרה"ק מרופשיץ זי"ע, יראה שהוא כותב בפרשת השבוע דברים נוראים ונפלאים על קדושת ארץ ישראל, ותחילה - שנקראת "ארץ כנען" - **'כנען'** לשון **הכנעה**, כי ארץ ישראל הוא המקום שאפשר לזכות לענוה ושפלות [ונקרא בדברי רבינו 'ארך־אפיים' (תורה קנ"ה הנ"ל)], משא"כ בחוץ־לארץ קל מאד ליפול לזה... **בארץ ישראל זוכים להכנעה!**

ואכן, זה לא אומר שאם אדם נמצא בארץ ישראל הוא כבר "הֶעָנָו" הכי גדול... **אבל יש כוח שמושרש בארץ ישראל שמביא הכנעה לבן־אדם!** וזהו: "אֶרֶץ **כְּנַעַן** אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל".

ומשה רבינו שולח אותם - **"וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּארָן עַל פִּי ה'"**, מהו **"עַל פִּי ה'"**? ענין של **תפילה**, שזהו **"עַל פִּי ה'"** - על **הפה** שלהם יהיה תמיד הקב"ה, ואכן הם הולכים לארץ ישראל.

ומשה רבינו אומר להם: **"עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם אֶת הָהָר"**, ופה יש לנו עוד גילוי מרבינו - בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן פ"א.

לא לפני הרבה זמן סיפרתי על **הגאון מוילנא זי"ע**, שפעם בבוקר חג הפסח הוא חלם לפנות־בוקר **אלפיים מאתיים ושישים 'פשטים' בפסוק הזה - "עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם אֶת הָהָר"**[ה], ובקומו משינתו החל מיד לחזור במחשבתו על ה'פשטים'

ה. אגב, יכול להיות שאמרתי פעם שהתגלו לו 'פשטים' בעניין בלעם ואתונו, אבל באמת זה היה סיפור אחר עם האר"י

ששמע, אבל מיד נזכר שעדיין לא בירך ברכות־התורה, ולשיטתו אסור להרהר בדברי תורה לפני ברכות־התורה [יש בזה מחלוקת, והרבה אוחזים שמותר, ושיטת הגר"א שאסור אפילו להרהר], והיה עצב על כך - מגודל היראת־שמים שהיתה בו הוא ממש נשבר מזה, ואחר ברכות־התורה הוא שכח מכל מה שהתגלה לו...

והנה ידוע, שאצל הגר"א היתה שמחת יום־טוב במשך כל החג כולו, משום דכתיב "וְהָיִיתָ אַךְ שָׂמֵחַ" - צריכים להיות **רק** בשמחה! ולכן אצל הליטאים זה חזק - **אסור להפסיק מן השמחה לרגע!** אך באותו בוקר של יו"ט, הגיע לפניו תלמידו רבי חיים מוואלאז'ין, וראה שחסרה השמחה אצל רבו, ותיכף שאלו על כך ולא רצה לספר, עד שגילה לו שהוא עצב על שהתחיל לחשוב בדברי־תורה קודם ברכות־התורה, ומחמת כך שכח אח"כ את הכל... והוא אמר שזה עונש על מה שהתחיל לחשוב בזה קודם ברכות־התורה.

רבי חיים מוואלאז'ין היה תלמיד נאמן, וחיזק את רבו - **'בוודאי הכל יוחזר אליכם, אל תדאגו'** וכו', ואכן חזר אחר כמה שעות, ומצא את רבו שרוי בשמחה עצומה, ונתן לו יישר כוח על הברכה כי חזר לו הכל...

וגם על הפסוק הזה רבינו מגלה [בתורה פ"א הנ"ל] גילוי נפלא בעניין **'שיחות חולין של הצדיק'**, שזהו "עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם אֶת הָהָר", כמבואר שם. וזה מה שמשה רבינו אומר למרגלים: **"עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם אֶת הָהָר"** - משה רבינו מרמז להם: **'אתם נכנסים לארץ ישראל, ושם תשיגו שאפילו דיבורים פשוטים של הצדיק יש בהם סודות!'** וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (ע"ז יט:): **'אֲפִלּוּ שִׂיחַת חֻלִּין שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים צְרִיכָה לִמּוּד'**; וכל זה היה כדי הכל לחזק אותם, כי אם משה רבינו התפלל על יהושע: **'יָ"הּ יוֹשִׁיעֲךָ מֵעֲצַת הַמְרַגְּלִים'** - כנראה שהיה למשה רבינו איזה חשש... ועל־כן הוא כבר אמר להם: **תדעו שבכל השיחות של הצדיקים ישנם סודות - "עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב", ועי"ז "וַעֲלִיתֶם אֶת הָהָר" - תזכו להגיע אל המדרגות הכי גבוהות!**

ממשיך משה רבינו ואומר להם: **"וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מַה הִוא"** - תראו שארץ ישראל היא **'מה'**, כלומר: בארץ ישראל זוכים להכנעה - להיות בטל ומבוטל לגמרי! וכל מי שבאמת יושב שם - **"הֶחָזָק הוּא הָרָפֶה"**, כלומר: מי

הקדוש, שפעם האר"י הקדוש ישן בשבת־קודש אחר־הצהריים, ורבי חיים ויטאל שם לב ששפתיו ממללות באמצע השינה, והתקרב לנסות לשמוע משהו, ולפתע התעורר האר"י הקדוש, ושאלו תלמידו מסקרנותו מדוע שפתותיו מללו, וענה ואמר לרבי חיים ויטאל: 'עכשיו נתגלה לי בחלומי גוזמאות של עניינים שונים על הסיפור של בלעם והאתון'... אבל הגילויים שהתגלו להגאון מוילנא היה על הפסוק הזה - "עֲלוּ זֶה בַּנֶּגֶב וַעֲלִיתֶם אֶת הָהָר".

הוא "הֶחָזָק" שם? מי שהוא "הֲרָפָה" - הוא מכניע את עצמו לגמרי! "**הַמְעַט הוּא אִם רָב**" - הוא יכול להיות "רב" גדול, אבל למה הוא רב גדול? כי הוא "ממעט" את עצמו! הוא מחזיק את עצמו לשום דבר! וכלשון הזוהר (חיי שרה קכב:): '**מַאן דְּאִיהוּ זְעֵיר אִיהוּ רַב, מַאן דְּאִיהוּ רַב אִיהוּ זְעֵיר**' - מי שהוא מחזיק עצמו קטן, הוא רב, ומי שהוא מחזיק עצמו לרב - הוא באמת לא־כלום... **הכל מונח פה בארץ ישראל!**

ולבסוף אמר להם: "**הֲיֵשׁ בָּהּ עֵץ אִם אַיִן**" - שזה מרמז על ענין **עץ הדעת**, דהיינו שיכולים להגיע שם ל"**עֵץ הַחַיִּים**", '**אִם אָיִן**' - שאדם יכול לזכות שם לְ'אַיִן' ממש.

"**וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ**" - בזה יש 'דיבור קדוש' ששמעתי ממוהרא"ש כמה פעמים בשם אחד מאנשי־שלומינו ששאל על הענין הזה: הנה כל המרגלים קיבלו ציווי ממשה רבינו לקחת מפרי הארץ, והרי יהושע וְכָלֵב לא הביאו פירות, כי ראו שהם הביאו פירות כדי לעשות הפוך, ונמנעו מלקחת פירות, ולכאורה הלא יש ציווי ממשה רבינו שציווה בפירוש: '**וְהִתְחַזַּקְתֶּם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרִי הָאָרֶץ**', ומדוע לא לקחו מהפירות? ענה ואמר: **הם עשו עיקר גדול ודגש חזק על "וְהִתְחַזַּקְתֶּם"... הם התחזקו מאד!** הם ראו שהמרגלים האחרים מביאים מפרי הארץ, ולא לקחו מהעניין של '**וְהִתְחַזַּקְתֶּם**', אלא בדיוק הפוך, רחמנא ליצלן, על כן הם לקחו את ה'**וְהִתְחַזַּקְתֶּם**' - הם קיבלו חיזוק! הם באו עם חיות! ואכן בזכות זה הם הצילו את המצב, ובלעדיהם מי יודע מה היה רח"ל... ובזה מסתיים הציווי של משה רבינו, והלכו המרגלים לארץ ישראל.

והנה עלינו להבין: מדוע באמת משה רבינו שלח אותם? בשביל מה היו צריכים את זה? **אבל משה רבינו רצה שבאמת הם יקבלו התעוררות מארץ ישראל! שהם ייכנסו לארץ ישראל ויטעמו איזו טעימה - "טוֹעֲמֶיהָ חַיִּים זָכוּ"!** כי ארץ ישראל נקראת "**ארץ החיים**", וכדברי דוד המלך (תהלים קטז, ט): "**אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים**" - איפה זה? זה ארץ ישראל! זה "ארצות החיים"! ואכן הגמרא שואלת: וכי בחוץ־לארץ לא חיים? עונה הגמרא: 'מֵתֶיהָ קָמוּ תְּחִלָּה לִתְחִיַּת הַמֵּתִים'; **אבל רבינו הקדוש מסביר** (ליקו"מ ח"ב סי' עב) **מה זה "חיים" ומה זה "תחיית המתים", אומר רבינו בפירוש: 'תחיית המתים' זה כפי שאדם זוכה להגיע לשפלות והכנעה וענוה - כך הוא קם לתחיית המתים! שזה "הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר" - 'לְמִי שֶׁנַּעֲשָׂה שָׁכֵן לֶעָפָר בְּחַיָּיו'** (סוטה ה.), **כלומר: כבר בחיים חיותו הוא נעשה "שכן לעפר" - הוא יזכה לקום לתחייה!** ואכן, זה כמו 'שני הפכים בנושא אחד', אבל כך הוא: **כפי שזכית להכניע ולבטל את הכעס שלך ואת כל הישות שלך וכל מה שבער בך,**

כך יהיה לך 'תחיית המתים'!

ומעתה מובן הענין של "**אֲרָצוֹת הַחַיִּים**" ו'**מֵתֶיהָ חַיִּים תְּחִלָּה**', כי בארץ ישראל מונח הכוח הזה של ארץ '**כְּנַעַן**' - ענין של '**הַכְנָעָה**', וממילא אפשר להגיע לחיים אמיתיים שעליהם אומר דוד המלך: "**אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים**"...

מוהרא"ש היה תמיד אומר לאנשי־שלומינו, שכשאומרים את המילים הללו - "**אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים**" [כגון באמירת הלל] - לכוון על ארץ ישראל בכלל, ועל יבנאל בפרט, שזה ענין של '**ארצות החיים**' - שאדם יזכה לחיים אמיתיים...

אז משה רבינו שולח את המרגלים כדי שיקיימו "**טוֹעֲמֵיהָ חַיִּים זָכוּ**" - שיהיו בארץ ישראל, יטעמו מִטַּעֲמָהּ, יראו מהי קדושת ארץ ישראל - "**וַיָּתֻרוּ** אֶת אֶרֶץ כְּנַעַן" - יראו מהי **התורה** של ארץ ישראל [הרי הם היו צדיקים - "ראשי בני ישראל", וקיבלו עתה את התורה, ובוודאי היו איתם כל לימודי התורה, ויטעמו טעם התורה בארץ ישראל], וילכו לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ, ויראו את פירות הארץ - "וּפְרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאָרֶת" (ישעיה ד, ב)!

הצדיק הקדוש ה'בת־עין' זי"ע, שחיבב כ"כ את ארץ ישראל, ומסר נפשו להגיע לארץ ישראל [ודר לצפת, ושם הסתלק, והיה לו בית־מדרש שם], כותב בספרו בכמה מקומות במעלת 'פירות ארץ ישראל'; אדם חושב: 'מה חשיבות יש בזה כבר?.. תפוח, תמר, רימון'... **אבל זה "פרי של ארץ ישראל"!** רבי אברהם ב"ר נחמן, עוד קודם שהגיע לארץ ישראל, כשהגיע אליו פרי מארץ ישראל, היה מחבבו ומנשקו - '**זֶה פְּרִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל! זֶה לֹא סְתָם פְּרִי! בַּפֵּרוֹת שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ קְדֻשָּׁה!**

ובפרט בפירות שבעת המינים שנשתבחה בהן ארץ ישראל - "אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ" (דברים ח, ח)... מוהרא"ש זי"ע חיבר ספר לט"ו בשבט - 'ראש השנה לאילנות', 'ירננו עצי היער', וכדאי כל השנה לקרוא בזה, כי מוהרא"ש מביא שם כל מיני עניינים נפלאים וכוונות ויחודים[1] על פירות שונים [בפרט על שבעת המינים, אבל לא רק, אלא גם שאר פירות - תפוח, חרוב וכו', כי בט"ו בשבט נוהגים לטעום מכל המינים - שיתברכו כל פירות השדה].

אז משה רבינו שולח את המרגלים: 'לכו ותביאו דוגמא לכולם'... אילו פירות יפים היו שם - ענבים רימונים וכו' "וַיִּשָּׂאֻהוּ בַמּוֹט בִּשְׁנָיִם"...

---

1. זכינו לכמה חיבורים כאלה - '**ברית שלום**' על ברית מילה, '**נר להצדיק**' על חנוכה, וכן '**ראש השנה לאילנות**' על ט"ו בשבט; זכינו לכזה חיבור נפלא המלא עם סודות נוראים!

והנה הם הלכו, אבל קרה מה שקרה... ומדוע אפוא קרה כל זה? הלא הם היו צדיקים - "רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", וא"כ מוכרחים איזה הסבר בזה, ועלינו להבין איזה לימוד לעובדא ולמעשה יוצא לנו מזה:

רבי שמעון בר יוחאי הקדוש מגלה לנו בזוהר הקדוש בפרשת השבוע, מה היה העניין פה של המרגלים, ואכן זה דבר עדין, אבל זה מה שגרם לעם ישראל מה שגרם, רח"ל... הפסוק אומר: **"כֻּלָּם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה"** - הם היו 'ראשים', היו גבוהים במעלה, נשיאים של השבטים! מה זה **'נשיא'**? הרב והראש של כל השבט! **כל שבט היו בו מאות אלפי אנשים - רק בין גיל עשרים לשישים... ומלבד זאת היו בחורים וזקנים, הלא מדברים ממאות אלפים... וכל נשיא ממונה על כל זה!** נמצא שהיה להם מעמד מכובד מאד...

והנה הם באו לארץ ישראל, והם הבינו שמחמת הגילוי אלקות שיש בארץ ישראל - כולם יזכו בה להיות אנשים גדולים מאד, ואולי כבר יצטרכו אותם... **הם ראו שארץ ישראל זהמשהו חזק, וכולם ייכנסו לשם - "אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ", וכולם יזכו לדברים גדולים, ולא בטוח שהם יישארו בנשיאותם...** והם אמרו: 'הרי אנחנו רבנים שמלמדים ומדריכים את העם כבר זמן רב, והנה לא יצטרכו אותנו?'... אומר הזוהר: לכן הם התרשלו משליחותם!

מהו הלימוד המונח בזה? מה שאמרנו לעיל: **כל הסוד של ארץ ישראל הוא 'אֶרֶץ כְּנַעַן' - שפלות, ענוה וביטול! אך אדם צריך להיות מוכן לזה - 'אני רוצה לבטל את עצמי! זה מה שאני מחפש! אדרבה ואדרבה, אני רוצה להכניע את עצמי! תלמד אותי איך אני יכול לעקור מעצמי כל מיני ישות, ולהיות בטל ומובטל לגמרי!'...** ואמנם זה ניסיון, אבל משה רבינו שולח אותך כדי שתבטל עצמך לדעת הצדיק...

ואומר רבי נתן בליקוטי הלכות (הלכות נדרים, הלכה ד[1]): **אם היו המרגלים מחזיקים מעמד, היו בוודאי עולים למדרגה גבוהה כזו שהיו יכולים להשפיע המון קדושה לכל עם ישראל!** אבל הם לא זכו, ונכנס בהם ענין של 'ישות' - אולי עכשיו לא נהיה רבנים... והישות הזו גרמה מה שגרמה... **הצדיק אמר? לא שואלים שאלות! אם היו הולכים ככה, ומבטלים את עצמם, היו זוכים להגיע לדברים נפלאים...**

וההסבר בזה הוא פשוט, כי אם אדם נמצא בחו"ל, ושם הוא זוכה למדרגה גבוהה של "רָאשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", ומלמד ומדריך אחרים וכו', **אם תיכנס לארץ**

ז. תסתכלו שם!

ישראל - אדרבה ואדרבה! ממה אתה מפחד - שכולם יזכו להיות גדולים?... ואכן כאמור אלו דברים עדינים כמובן, ובדברי חכמינו הקדושים הם מְכֻנִּים בכינויים חריפים מאד - "רשעים" רח"ל, וזה דווקא מחמת שהם היו במדרגה גבוהה, אבל הכניסו עצמם לחשבונות-לא-להם... **מה אתה מכניס את החשבונות הפרטיים שלך?... משה רבינו אומר להיכנס בשם ה' - נכנסים! אל תעשה חשבונות! אל תפחד 'איך' יהיה ו'מה' יהיה... הכל יהיה בסדר! כולם יהיו צדיקים!**

ובאמת זה היה צריך דווקא לשמח אותם, שהנה כולם יזכו להיות גדולים... וכי זה לא מה שאתה רוצה?... אתה עובד כ"כ קשה ביום ובלילה, ויש לך אחריות על כ"כ הרבה אנשים - אלפי אנשים, ובמשך כל היום שואלים שאלות וספיקות ובלבולים - הן מהגברים והן מהנשים, ואתה צריך לענות לכולם וכו', ועתה כולם ייכנסו לארץ ישראל וממילא גם השאלות והבלבולים שלהם יהיו במדרגה יותר גבוהה, וממילא גם אתם תקבלו מוחין יותר גבוהים איך לענות להם... אז ממה אתם מפחדים?...

אבל כשאדם נותן לרגע ל'ישות' להיכנס בו - זה מבלבל אותו לגמרי, והשם ישמור זה גרם מה שגרם - "וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא"... ותיכף־ומיד נגזרה גזירת "יוֹם לַשָּׁנָה יוֹם לַשָּׁנָה" - ונשארו ארבעים שנה במדבר, ושם נפטרו, ולא נכנסו לארץ ישראל... וגם המרגלים בעצמם קיבלו עונש מאד חמור, שזה גרם את בכיית תשעה באב, וכמו שאומרת הגמרא (תענית כט.) על הפסוק **"וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא" - 'אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אַתֶּם בְּכִיתֶם בְּכִיָּה שֶׁל חִנָּם, וַאֲנִי קוֹבֵעַ לָכֶם בְּכִיָּה לְדוֹרוֹת'**; כלומר, לא רק שהתעכבתם עוד ארבעים שנה מלהיכנס, אלא גרמתם שאפילו אחר שייכנסו אמנם יבנו את ביהמ"ק אחר ארבע מאות ושמונים שנה, אך לא היה לזה קיום לנצח, הכל בגלל שהיה כזה דבר...

והלימוד היוצא לנו מכל זה צריך להיות לימוד חיובי - איך אנחנו צריכים לבטל את עצמנו! ובפרט כשמגיע לעניין 'אמונת צדיקים' - לשמור מאד! כי באמת הכל התחיל מזה שהם לא למדו מִמְּרָיָם - כדברי רש"י בתחילת הפרשה: מְרָיָם דיברה דיבור קטן, וכבר קיבלה צרעת, וכבר חזרה בתשובה, והנה משה רבינו מצוה אתכם ללכת לארץ ישראל וזה מה שאתם עושים?... אבל צריכים לדעת להתחזק מאד לקבל את לימודי הצדיקים, ולא לשאול קושיות - **אם יש לאדם קושיא, אומר רבינו: קְשָׁיָא ר"ת שְׁ'מַע יְ'ָ ק'וֹלִי אֶ'קְרָא - יש לך קושיא? תצעק להקב"ה! תלך לחזק אנשים!**

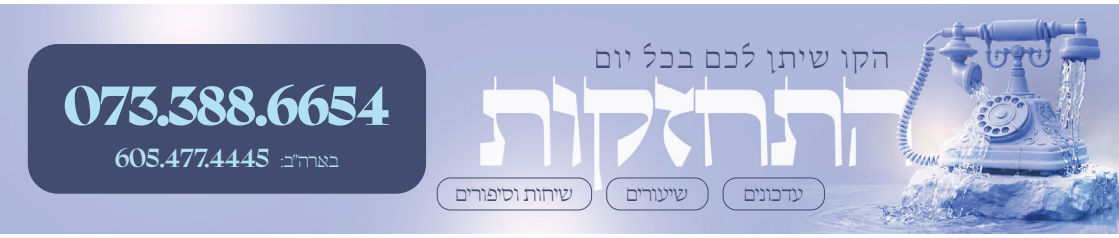
יש לך איזה ספק? תיקח ספרים ותפיץ אור רבינו - זה יתרץ את כל הקושיות!

יש לך כל מיני בלבולים וספיקות, והנה הלכת להפיץ ובני־אדם מנשקים אותך ואומרים לך "אשריך! הצלת אותי!" - וזה כבר מתרץ את כל הקושיות שלך... חזרת מהפצה הזו ואתה כבר בן־אדם אחר לגמרי...

אם המרגלים היו מפיצים, והיו נכנסים לארץ ישראל ומדברים עם כולם - עם כל ה"אַנְשֵׁי מִדּוֹת": "חברה', צריכים להתחזק"... הם ראו אנשים מתים, אבל היו מחזקים אותם: "תחזיקו מעמד! עוד מעט נכנסים יהודים לארץ ישראל - תהיו חכמים ותכבדו אותם!" - היתה כבר הגאולה השלימה... אבל אם אדם אומר: 'לא, מה פתאום... מי אני, מי צריך אותי'... - הוא לא זוכה לכל זה... ולכן אנחנו צריכים להתחזק מאד!

אלו הם לימודים חיים מפרשת השבוע - להתחזק מאד באמונת חכמים, בקדושת ארץ ישראל, להודות תמיד להקב"ה על שיש לנו מקום קדוש כזה, ואם כבר זוכים לגור בארץ ישראל - לכסוף ולהשתוקק לקדושת פנימיותה, שיתקיים בנו: **"קוֹמְמִיוּת"** לְאַרְצֵנוּ, **"בְּשִׂמְחָה"** לְאַרְצֵנוּ!

הקב"ה יעזור, שנזכה באמת שתתגלה קדושת ארץ ישראל לכל עם ישראל ולכל העולם כולו בעז"ה, יהיה גילוי שכינה לכל העולם כולו, ובמהרה יבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com